

Procuratura Republicii Moldova

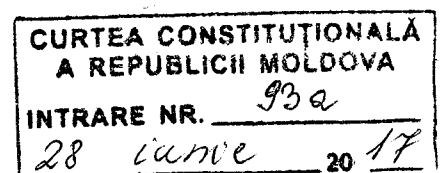
Republica Moldova, MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 26,
tel. (022) 22-50-75, fax (022) 21-20-32, e-mail: proc-gen@procuratura.md

28 iunie 2017 nr. 28-1d/17- 3877

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. f) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională
și articolele 38 alin. (1) lit. f) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale
nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Eduard Harunjen

2. Procuror General

3. mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26

4. tel. 022-22-50-75

II. OBIECTUL SESIZĂRII

În temeiul prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, ale prevederilor art. 38 alin. (1) lit. f) și 39 din Codul jurisdicției constituționale și ale art. 25 lit. f) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, solicit Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei „*se audiază în plenul Parlamentului*” din alin. (3) al art. 11 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ca fiind contrară prevederilor articolelor 1 alin. (3), 6, 60 alin. (1), 66, 124 alin.(1), 125 și 125¹ alin. (1) din Constituție.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 60 Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„ (1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului [...]”.

Articolul 66 **Atribuțiile de bază**

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

- a) adoptă legi, hotărâri și moțiuni;
- b) declară referendumuri;
- c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;
- d) aprobă direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului;
- e) aprobă doctrina militară a statului;
- f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;
- g) ratifică, denunță, suspendă și anulează acțiunea tratatelor internaționale încheiate de Republica Moldova;
- h) aprobă bugetul statului și exercită controlul asupra lui;
- i) exercită controlul asupra acordării împrumuturilor de stat, asupra ajutorului economic și de altă natură acordat unor state străine, asupra încheierii acordurilor privind împrumuturile și creditele de stat din surse străine;
- j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;
- k) aprobă ordinele și medaliile Republicii Moldova;
- l) declară mobilizarea parțială sau generală;
- m) declară starea de urgență, de asediu și de război;
- n) inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății;
- o) suspendă activitatea organelor administrației publice locale, în cazurile prevăzute de lege;
- p) adoptă acte privind amnistia;
- r) îndeplinește alte atribuții, stabilite prin Constituție și legi”.

Articolul 124 **Procuratura**

„(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înlăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

(2) Atribuțiile Procuraturii sunt exercitate de procurori.

(3) Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.”

Articolul 125

Procurorul

„(1) Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit.

(2) Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente. [...]”

Articolul 125¹

Consiliul Superior al Procurorilor

„(1) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

(2) Consiliul Superior al Procurorilor este constituit, în condițiile legii, din procurori aleși din cadrul procuraturilor de toate nivelurile și din reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile. Procurorii în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor constituie o parte importantă.

(3) Consiliul Superior al Procurorilor asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori.

(4) Modul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Procurorilor se stabilește prin lege”.

2. Legea despre statutul deputatului în Parlament, nr. 39-XIII din 07 aprilie 1994:

Articolul 2

„Deputatul este persoană oficială și reprezentant al puterii legislative supreme.[...]”

Articolul 17

„[...] (2) Deputatul este în drept:

- a) să aleagă și să fie ales în organele Parlamentului;
- b) să-și exprime părerea asupra componenței nominale a organelor formate de Parlament și asupra candidaturilor persoanelor oficiale în cadrul dezbaterilor pentru alegerea, numirea sau confirmarea lor de către Parlament;
- c) să facă propuneri legislative în scris spre a fi examinate de Parlament;
- d) să facă propuneri și observații asupra ordinii de zi a ședinței, asupra esenței problemelor puse în discuție și modului lor de examinare;
- e) să dea dovadă de inițiativă și să facă propuneri vizînd examinarea la ședințele Parlamentului a dărilor de seamă sau a informațiilor prezentate de orice organ sau persoană oficială, aflată în subordinea sau sub controlul Parlamentului;

f) să pună problema votului de încredere în Guvern, în persoanele oficiale alese, numite sau confirmate de Parlament, dacă propunerea este susținută de cel puțin o pătrime din deputații aleși;

g) să propună spre examinare Parlamentului probleme ce țin de controlul asupra modului în care organele de stat și cele obștești, întreprinderile, instituțiile și organizațiile (mai departe unități) execută legile și hotărârile Parlamentului;

h) să participe la dezbateri, să facă interpelări, să adreseze întrebări raportorilor și președintelui ședinței, să ceară răspunsuri;

i) să-și argumenteze propunerile, să se pronunțe în chestiuni de procedură, să prezinte note informative;

j) să facă amendamente la proiectele de legi, de hotărâri și de alte acte normative.

[...] (6) În exercitarea mandatului deputatul poate adresa întrebări, interpelări și petiții Președintelui Republicii Moldova, membrilor Guvernului sau altor reprezentanți ai organelor centrale ale administrației de stat.

(7) Modul de exercitare a drepturilor menționate este stabilit prin prezenta lege și prin Regulamentul Parlamentului".

3. Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului:

Articolul 122. Adresarea întrebărilor

„[...] (2) Fiecare deputat poate adresa întrebări membrilor Guvernului sau conducătorilor altor autorități ale administrației publice. Deputatul, în aceeași ședință plenară, poate adresa cel mult două întrebări.

(3) Deputații nu pot formula întrebări Președintelui Republicii Moldova, reprezentanților puterii judecătorești, autorităților administrației publice locale, precum și întrebări care:

a) privesc probleme de interes personal;

b) urmăresc, în exclusivitate, obținerea unei consultații juridice;

c) conduc la amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală;

d) privesc activitatea unor persoane care nu îndeplinesc funcțiile publice menționate la alin.(2).”

Articolul 125. Înaintarea și examinarea interpelărilor

„[...] (2) Interpelarea deputatului constă dintr-o cerere adresată Guvernului, prin care se solicită explicații asupra unor aspecte ale politicii Guvernului ce țin de activitatea sa internă sau externă.

(3) Interpelările se dau citirii și se depun la președintele ședinței în plen, care dispune remiterea lor Primului-ministru. [...]”

Articolul 126. Audieri parlamentare

(1) Parlamentul, o dată în decursul unei sesiuni, audiază Guvernul în probleme ce țin de activitatea acestuia.

(2) La propunerea Biroului permanent, a comisiilor permanente sau a fracțiunilor parlamentare, Parlamentul inițiază audieri și în alte domenii de interes public major.

(3) Data și procedura de desfășurare a audierilor sînt stabilite și aduse la cunoștința deputaților și Guvernului de către Parlament.

Articolul 128. Rapoartele anuale ale autorităților publice

(1) Alte autorități obligate să prezinte rapoarte anuale în plenul Parlamentului le vor prezenta în termenele prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Biroul permanent va include în proiectul ordinii de zi audierea rapoartelor respective în cel mult 30 de zile de la data prezentării.

(3) Pe marginea rapoartelor prezentate, Parlamentul poate decide adoptarea unei hotărîri.

4. Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură:

Articolul 1 Procuratura

„Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.”

Articolul 2 Procurorul

„Procurorul este persoana cu funcție de demnitate publică care exercită atribuțiile Procuraturii, prevăzute de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și este numit în această funcție în modul prevăzut de prezenta lege.”

Articolul 3 Principiile de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului

„(1) Procuratura își desfășoară activitatea în conformitate cu legea.

(2) Organizarea și activitatea Procuraturii sînt transparente și presupun garantarea accesului societății și al mijloacelor de informare în masă la informațiile despre această instituție, cu excepțiile prevăzute de lege și cu asigurarea respectării regimului datelor cu caracter personal.

(3) Procuratura este independentă de puterile legislativă, executivă și judecătorească, de orice partid politic sau organizație social-politică, precum și de oricare alte instituții, organizații sau persoane. Imixtiunea în activitatea Procuraturii este interzisă. Procuratura cooperează cu alte autorități pentru realizarea funcțiilor prevăzute de prezenta lege.

(4) Procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

(5) Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului legată de exercitarea atribuțiilor sale.”

Articolul 4 **Cadrul juridic de activitate a Procuraturii**

„Activitatea Procuraturii este reglementată de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”

Articolul 11 **Atribuțiile Procurorului General**

„(1) Procurorul General are următoarele atribuții:

a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate;

[...]

h) solicită acordul pentru pornirea urmăririi penale sau, după caz, pornește urmărirea penală în cazurile prevăzute de lege;

[...]

(3) Procurorul General prezintă Parlamentului anual, pînă în data de 31 martie a anului în curs, un raport despre activitatea Procuraturii în anul precedent. Raportul se audiază în plenul Parlamentului, este făcut public și se plasează pe pagina web oficială a Procuraturii Generale.”

Articolul 15 **Interdicții**

„[...] (2) Procurorul nu are dreptul:

a) să facă parte din partide sau din formațiuni politice, să desfășoare ori să participe la activități cu caracter politic, să exprime sau să-și manifeste în orice mod convingerile politice în exercitarea atribuțiilor sale;

[...]

d) să facă declarații publice cu privire la cauze pe care nu le instrumentează sau cu privire la cauze pe care le gestionează, dacă acest lucru ar putea încălca prezumția nevinovăției, dreptul la viața privată al oricărei persoane sau ar putea afecta urmărirea penală”.

Articolul 17

Numirea în funcția de Procuror General

„[...] (2) Candidatul la funcția de Procuror General este selectat pe bază de concurs public, organizat de către Consiliul Superior al Procurorilor [...].

(10) Candidatul care a acumulat cel mai mare punctaj este propus, de către Consiliul Superior al Procurorilor, Președintelui Republicii pentru a fi numit în funcția de Procuror General.”

Articolul 67

Competența Adunării Generale a Procurorilor

„(1) Adunarea Generală a Procurorilor se întrunește pentru:

[...] b) audierea raportului despre activitatea Procuraturii, prezentat de către Procurorul General, și a raportului despre activitatea Consiliului Superior al Procurorilor, prezentat de către președintele Consiliului;

c) prezentarea de către Procurorul General și dezbaterile priorităților privind activitatea Procuraturii pentru anul următor, după consultarea acestora cu Consiliul Superior al Procurorilor; [...]”

Articolul 68

Consiliul Superior al Procurorilor

„(1) Consiliul Superior al Procurorilor este un organ independent, cu statut de persoană juridică, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii.

(2) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor”.

Articolul 70

Competența Consiliului Superior al Procurorilor

„(1) Consiliul Superior al Procurorilor are următoarele competențe:

[...] d) organizează concursul pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General, pe care îl propune Președintelui Republicii; [...]

IV. PREZENTAREA ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL OBIECTULUI SESIZĂRII

Prin această sesizare este contestată constituționalitatea sintagmei „*se audiază în plenul Parlamentului*” din alin.(3) al art.11 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură (în vigoare din 01.08.2016) – norma legală care instituie reguli cu privire la prezentarea de către Procurorul General a raportului despre activitatea Procuraturii în anul precedent.

Potrivit articolului 6 din Constituție, în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Din analiza prevederilor enunțate în raport cu alin.(3) din art.11 Legea cu privire la Procuratură, rezultă încălcarea prevederilor art.6 din Constituție, care consacră *principiul separației și colaborării puterilor legislative, executive și judecătorească*, dat fiind faptul că în cadrul democrației constituționale statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor.

În încercarea de a da substanță ideii de echilibru între autoritatea legislativă și cea judecătorească, doctrina s-a găsit adesea în impas. În final, s-a susținut că echilibrul se realizează prin respectarea de către autoritatea judecătorească a legilor elaborate de Parlament. Astfel, se explică că judecătorii și procurorii se supun legii, ceea ce nu afectează principiul independenței acestora: instanțele nu pot funcționa în vid, astfel că prin lege se creează doar cadrul normativ în care procurorul și judecătorul să funcționeze.

Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 10 din 4 martie 1997 și Hotărârea nr. 24 din 6 mai 1999, a relevat că în temeiul art. 6 din Constituție principiul fundamental aflat la baza organizării și funcționării aparatului de stat este separația celor trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească. Separarea lor presupune că fiecare autoritate are un domeniu special în puterea publică, înzestrat cu arme defensive în raport cu alte puteri. Fiecare dintre aceste autorități este investită cu anumite prerogative, nici una dintre ele neavând posibilitatea de a interveni în

atribuțiile celeilalte. În același timp, între organismele care exercită în mod exclusiv prerogativele unui anumit tip de putere există o interpătrundere funcțională și chiar o colaborare, menite să asigure armonia procesului de conducere socială și împiedicarea abuzului unei puteri față de cealaltă putere.

Activitatea eficientă a unei procuraturi independente constituie o preocupare esențială a oricărei societăți democratice. Un șir de acte au fost adoptate de diverse foruri internaționale, care au ca menire îmbunătățirea funcționării instituției Procuraturii, în general, și asigurarea independenței funcționale a procurorilor, în special, elaborate cu scopul excluderii amestecului politicului în activitatea procuraturii.

Prevederi de acest gen se conțin în reglementările internaționale din domeniu: ale Organizației Națiunilor Unite, Consiliului Europei și altor organisme și organizații internaționale și regionale.

Astfel, Liniile directorii cu privire la rolul procurorilor, elaborate și adoptate în cadrul celui de-al VIII-lea Congres ONU privind prevenirea criminalității și tratamentul infractorilor (Havana, Cuba, 27 august - 7 septembrie 1990), prevăd că: *„statele membre trebuie să asigure că procurorii sunt capabili să își exercite atribuțiile profesionale fără intimidări, impedimente, hărțuiri, ingerințe nefondate sau expuneri nejustificate la răspunderea civilă, penală sau de altă natură”*.

Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, în pct. 11 al Recomandării Rec(2000)19 „Privind rolul procurorului în sistemul judiciar penal”, adoptată la 6 oct. 2000, la a 724-a reuniune a delegațiilor miniștrilor, la compartimentul „Raporturile dintre procurori și puterile executivă și legislativă” recomandă statelor membre să se inspire în legislația și practica lor de următorul principiu: *„Statele trebuie să ia măsuri corespunzătoare astfel, încât procurorul să-și poată îndeplini atribuțiile fără ingerințe nejustificate”*, iar în pct. 12 *„Procurorii publici nu ar trebui să interfereze cu competența puterilor legislative și executive.”*

Așadar, ca o instituție autonomă în cadrul autorității judecătorești, Procuratura își desfășoară activitatea pe principiile legalității, transparenței și independenței, care

exclud influența și imixtiunea altor organe și autorități statale. De asemenea, conform prevederilor art. 124 din Constituție, *competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege*, adoptată de Parlament – unica autoritate legislativă în stat (art.60 din Constituție).

Actul legislativ ce reglementează activitatea Procuraturii este Legea nr. 3 din 25.02.2016 „cu privire la Procuratură”, publicată în Monitorul Oficial nr.69-77/113 din 25.03.2016.

Norma legală contestată vizează împuterniciri suplimentare în exercitarea mandatului deputaților, vine să dezvolte norma de la articolul 68 din Constituție, potrivit căreia în exercitarea mandatului, deputații sunt în serviciul poporului. Însă, se manifestă o disonanță vădită în dreptul deputatului de a exercita aceste prerogative în raport cu componentele puterii judecătorești, cum sunt instanțele de judecată și procuratura, care beneficiază de garanții specifice de independență statuate în lege.

Intervenția politicului, manifestată prin imixtiunea reprezentanților puterii legislative în activitatea Procuraturii, își pune amprenta pe calitatea activității procurorilor și, nu în ultimul rând, atentează la statutul independenței procurorului asigurat de lege.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 3 din 25.02.2016, *Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești*, iar prevederile art. 3 alin.(2) exclud posibilitatea de subordonare a Procuraturii autorității legislative și celei executive, precum și posibilitatea de influență sau de imixtiune a unor alte organe și autorități ale statului în activitatea Procuraturii. Statutul procurorului și-a găsit reglementare în prevederile art. 2: *procurorul este persoana cu funcție de demnitate publică care exercită atribuțiile Procuraturii, prevăzute de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte*.

Principiul independenței procurorului este consacrat în art. 3 alin.(4) și (5), potrivit căroră „*în exercitarea atribuțiilor, procurorul își desfășoară activitatea în*

baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează”, garanții care exclud „orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului legată de exercitarea atribuțiilor sale”.

În această ordine de idei, mecanismul de numire în funcție a Procurorului General, stipulat în art. 125 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, are menirea de a asigura independența reală a Procuraturii în calitatea sa de autoritate judecătorească. Astfel, Procurorul General este numit și destituit din funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

Curtea Constituțională, în Avizul la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova din 19 aprilie 2016 a relevat următoarele: „ În ceea ce privește locul procuraturii în sistemul de drept, există sisteme în care procuraturile se bucură de independență totală față de parlament și guvern și cele în care procuraturile sunt subordonate uneia dintre aceste autorități, beneficiind totuși de un anumit grad de independență de acțiune. Indiferent de modelul adoptat de stat, procuratura trebuie să fie protejată de ingerințe sau influențe necorespunzătoare, inclusiv influențe venite din partea legislativului și executivului.”

În acest sens, Comisia de la Veneția, în Raportul privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar, decembrie 2010, partea a doua, CDL-AD(2010)040, a menționat:

„34. Modalitatea în care este numit și revocat Procurorul General joacă un rol foarte important în cadrul sistemului menit să garanteze funcționarea corectă a parchetelor. În cadrul avizului privind conceptul regulator al Constituției Ungariei, Comisia de la Veneția a statuat: „Este important ca metoda de selecție a procurorului general să fie de așa natură încât să câștige încrederea publicului și respectul puterii judecătorești și al celorlalte profesii juridice. Astfel, în acest proces de selecție trebuie luată în considerare experiența profesională și neapartenența

politică. Cu toate acestea, **datorită importanței activității de urmărire penală în asigurarea ordinii și funcționării eficiente a statului** este de așteptat ca Guvernul să își dorească să aibă un anumit control în privința numirii și să nu dorească să dea un „cec în alb” pentru procesul de selectare de către un alt organ, oricare ar fi el. De aceea, este recomandată luarea în considerare a posibilității constituirii unei comisii pentru numire, care să fie compusă din persoane care se bucură atât de încrederea publicului, cât și de cea a Guvernului. [...]

37. Este important ca Procurorul General să nu poată fi reînvestit, cel puțin nu de către puterea legislativă sau executiv. Există un risc potențial ca un procuror care urmărește reînvestirea sa de către un organism politic să aibă o conduită de așa natură încât să obțină favoarea aceluia organism ori cel puțin să fie perceput în acest sens. Un Procuror General ar trebui să fie numit permanent sau pentru o perioadă de timp relativ mare fără posibilitatea de a fi reînvestit la finalul mandatului. Perioada mandatului nu ar trebui să coincidă cu mandatul Parlamentului. **Acest lucru ar asigura o mai mare stabilitate a procurorului și l-ar face independent de schimbările politice.**”

În contextul prezentei sesizări, importanța abordării mecanismului de numire a Procurorului General rezidă din perspectiva coroborării prevederilor contestate la prevederile art.17 alin. (2) lit. e) din Legea despre statutul deputatului în Parlament, nr. 39-XIII din 07 aprilie 1994, potrivit căroră deputatul este în drept să facă propuneri vizând examinarea la ședințele Parlamentului a dărilor de seamă sau a informațiilor prezentate de orice organ sau persoană oficială, aflată în subordinea sau sub controlul Parlamentului, și la prevederile Legii nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, care reglementează modul de realizare a atribuțiilor de către deputați.

Trebuie de remarcat faptul că, după cum am menționat anterior, potrivit Constituției, procurorii, în exercitarea funcțiilor lor, sunt independenți și se supun numai legii; pe cale de consecință, atunci când procurorii își îndeplinesc funcțiile, instituțiile puterii legislative și executive, *inter alia*, Parlamentul și Președintele

Republicii, care participă la procesul de numire și destituire a Procurorului General, le este interzisă orice ingerință în exercitarea atribuțiilor procurorilor, inclusiv orice instrucțiuni/indicații cu privire la îndeplinirea atribuțiilor lor, sau control al activității procurorilor în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu.

În contextul prevederilor art. 66 lit. n) din Constituție, conform căreia Parlamentul are drept o atribuție de bază - „*inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății*”, e de menționat că, principiile și dispozițiile Constituției constituie un sistem armonios, iar orice dispoziție constituțională urmează a fi interpretată fără denaturarea sau ignorarea celorlalte prevederi constituționale, deoarece acest fapt ar constitui, în esență, o distorsionare a întregului sistem constituțional, o încălcare a valorilor constituționale, iar legiuitorul trebuie să reconcilieze diferite interese și să asigure echilibrul valorilor constituționale. Constituția consolidează democrația parlamentară. Cu toate acestea, **democrația parlamentară nu este un sistem în care Parlamentul organizează în mod direct activitatea altor instituții de stat sau poate interveni, în orice moment, în activitatea oricăror instituții de stat care implementează puterea publică și nu este un sistem în care Parlamentul poate să exercite un control asupra oricăror decizii ale instituțiilor respective.**

De notat că, raportul de activitate al unei instituții are un caracter de informare, asigură transparentizarea proceselor publice, responsabilizarea instituțiilor publice, scoaterea în evidență a problemelor cu care se confruntă și constituie un instrument necesar în asigurarea principiului transparenței. Concomitent, principiul transparenței, inclusiv privind participarea la procesul de elaborare a politicilor publice, este consacrat în **Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional**, care stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile. Sub incidența acestei legi cad și autoritățile publice autonome, precum Procuratura, iar în conformitatea cu aceasta, precum și cu

prevederile art.11 alin.(3) din Legea nr.3 din 25.02.2016, rapoartele anuale ale activității Procuraturii se fac publice și se plasează pe pagina web oficială a instituției. Această practică a început în anul 2004, iar toate rapoartele anuale de activitate se conțin pe pagina web oficială a Procuraturii Republicii Moldova, în directoriul „Informații”, subdirectoriul „Rapoarte publice de activitate a Procuraturii Republicii Moldova” - <http://www.procuratura.md/md/d2004/>.

Totodată, având în vedere că competența procurorului este stabilită implicit prin reguli de procedură penală și nu doar administrative, în procesul pregătirii și diseminării informației (inclusiv a rapoartelor de activitate) este obligatorie respectarea prevederilor **Codului de procedură penală (art. 212 - confidențialitatea urmăririi penale)** și a **Legii nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal**. Obligația enunțată este fixată expres în art.3 alin.(2) din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură.

Deoarece audierea în Parlament a rapoartelor anuale ale autorităților publice nu se rezumă doar la trecerea în revistă de către raportor (de regulă, conducătorul instituției) a activităților desfășurate pe parcursul perioadei de raport, dar continuă cu runda de întrebări și dezbateri, considerăm necesar de a aduce în prim plan prevederile art.122 alin. (3) din Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, care expres stipulează că, deputații nu pot formula întrebări reprezentanților puterii judecătorești, precum și întrebări care conduc la amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală, urmăresc, în exclusivitate, obținerea unei consultații juridice sau privesc probleme de interes personal.

Mai mult, prezentarea rapoartelor anuale ale autorităților publice în Parlament, de regulă, se încheie cu adoptarea unei hotărâri pe marginea acestora (art. 128 alin.(3) din Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996).

În același timp, argumentele expuse *supra* cu privire la prezentarea, audierea, dezbaterile raportului anual al Procuraturii în Parlament nu trebuie interpretate ca fiind un subiect interzis (tabu).

În conformitate cu articolele 67 și 68 și Legea nr. 3 din 25.02 2016 cu privire la Procuratură, audierea raportului despre activitatea Procuraturii, prezentat de Procurorul General, se face de către Adunarea Generală a Procurorilor, constituită din toți procurorii din cadrul Procuraturii – principalul organ de autoadministrare, care asigură autonomia Procuraturii. Tot la Adunarea Generală a Procurorilor, care își desfășoară activitatea în ședințe publice deschise, Procurorul General, după consultarea cu Consiliul Superior al Procurorilor, prezintă prioritățile privind activitatea Procuraturii pentru anul următor, care sunt supuse dezbaterilor. Rolul Consiliului Superior al Procurorilor de garant al independenței și imparțialității procurorilor este stipulat în art.125¹ din Constituție și art. 68 alin.(2) din Legea nr. 3 din 25.02 2016.

Deci, audierea raportului anual despre activitatea Procuraturii, aprobarea și dezbaterile priorităților pentru anul următor are loc în cadrul unui eveniment public, cu acces liber auditoriului larg, inclusiv mass-media.

În concluzie, principiul echilibrului valorilor consolidate în Constituție și sarcina legiuitorului de a asigura acest echilibru, îl obligă să stipuleze în prevederea constituțională că instituțiile statutului servesc poporul, cu accent pe principiul constituțional de independență a procurorilor. **Respectarea acestor valori constituționale este suficient asigurată prin obligația prescrisă Procurorului General prin lege să prezinte societății și Parlamentului rapoarte publice despre activitatea Procuraturii în anul precedent, care, de regulă, conțin informații cu privire la punerea în aplicare a priorităților politicilor penale, apărarea interesului public, organizarea activității Procuraturii, direcțiile activității Procuraturii, organizarea cooperării între organele de urmărire penală și procuratură cu cele din străinătate, termenele de urmărire penală, anumite probleme care apar în desfășurarea activității Procuraturii etc.**

Cele expuse, *inter alia*, însemnând că nu este permis să se stabilească o astfel de reglementare legală care ar obliga Procurorul General să fie audiat

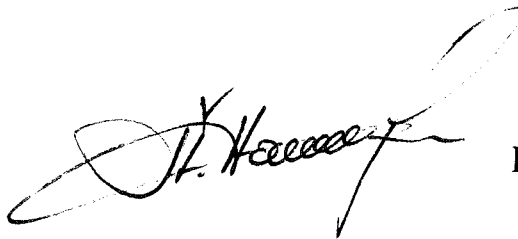
asupra rapoartelor anuale de activitate de către puterea legislativă, iar în cazul în care o astfel de reglementare legală este instituită, cu atât mai mult, în cazul în care acest raport ulterior ar necesita aprobarea Parlamentului sau oricărei instituții reprezentante a puterii executive, stabilirea acestor obligațiuni înseamnă o ingerință în activitatea procurorilor, care îndeplinesc funcțiile prevăzute în Constituție, și restrângerea independenței procurorilor în îndeplinirea atribuțiilor sale.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Având în vedere că problema descrisă nu poate fi soluționată, la moment, prin altă procedură legală, solicit Curții Constituționale efectuarea controlului constituționalității sintagmei „*se audiază în plenul Parlamentului*” din alin. (3) al art. 11 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, prin prisma prevederilor articolelor 1 alin. (3), 6, 60 alin. (1), 66, 124 alin.(1), 125 și 125¹ alin. (1) din Constituție.

Cu respect,

Procurorul General

Eduard HARUNJEN